

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

DKPL.WK.10.2.37.2020.JW(21)

RM-10-37-20

Pani Elżbieta WITEK
Marszałek Sejmu

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony i racjonalnego wykorzystania wód transgranicznych, podpisanego w Białowieży dnia 7 lutego 2020 r.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Spraw Zagranicznych oraz Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

Z poważaniem,

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

U S T A W A

z dnia

**o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem
Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony i racjonalnego wykorzystania
wód transgranicznych, podpisanego w Białowieży dnia 7 lutego 2020 r.**

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony i racjonalnego wykorzystania wód transgranicznych, podpisanego w Białowieży dnia 7 lutego 2020 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Granicę państwową między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi w znacznej mierze wyznaczają cieki wodne. Granica biegnie od Sobiboru wzdłuż Bugu, następnie skręcając na północny wschód przecina Puszcze Białowieską i dolinę Narwi, biegnie wzdłuż doliny Świsłoczy, dalej do doliny rzeczki Wołkuszanki, którą przebiega ok. 8 km, przecina dolinę Czarnej Hańczy i kończy się na północ od tej rzeki. Ogólna długość odcinka wodnego granicy wynosi ponad 240 km.

Od momentu uzyskania niepodległości Republiki Białorusi od Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), tj. od dnia 25 sierpnia 1991 r., współpraca między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi na wodach transgranicznych nie była uregulowana prawnie. Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o gospodarce wodnej na wodach granicznych z dnia 17 lipca 1964 r. nie obowiązuje w stosunkach Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi, ze względu na brak sukcesji. Z tego powodu przez wiele lat współpraca na wodach transgranicznych między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi ograniczała się do uzgadniania jednostkowych projektów wspólnych lub realizowanych przez jedną ze Stron. Dążąc do uregulowania prawnego w tym zakresie, w marcu 2000 r. Rzeczpospolita Polska przedstawiła Stronie białoruskiej projekt umowy międzynarodowej z propozycją jego negocjacji. Prace prowadzone były do 2006 r., po czym zostały zawieszono. Wznowienie nastąpiło w styczniu 2013 r. Po kilkuletnich negocjacjach Stronom udało się uzgodnić tekst kompromisowy i Porozumienie zostało podpisane w Białowieży w dniu 7 lutego 2020 r.

I. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej ww. Porozumieniem

W świetle problemów, z jakimi boryka się gospodarka wodna, korzyści płynące ze współpracy na wodach transgranicznych są ogromne, gdyż ułatwia ona zrównoważony rozwój i zwiększanie dostępu do zasobów wodnych dobrej jakości dla społeczeństwa i gospodarki przez skuteczniejszą ochronę wód przed zanieczyszczeniem, ochronę przeciwpowodziową, przeciwdziałanie zjawisku suszy, poprawę stanu wód i ekosystemów od wód zależnych oraz ochronę wód przed nadmiernym poborem.

Rzeczpospolita Polska jest związana umowami dwustronnymi na wodach granicznych z Republiką Federalną Niemiec, Republiką Czeską, Republiką Słowacką, Republiką

Litewską i Ukrainą. Republika Białorusi jest jednym z trzech głównych partnerów kształtujących gospodarkę wodną w zlewni Bugu. Porozumienie Rzeczypospolitej Polskiej z Republiką Białorusi uszczelni system gospodarowania wodami transgranicznymi na wschodniej granicy Rzeczypospolitej Polskiej i zapewni poprawę stanu wód granicznych, w tym Bugu, Narwi i Świsłoczy.

II. Różnice między dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Przez związanie się przedmiotowym Porozumieniem, współpraca między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi na wodach transgranicznych zostanie prawnie uregulowana. Przede wszystkim zmieni się zatem obecny stan rzeczy, w którym brak jest regulacji prawnych tak ważnego zagadnienia. Strategiczny cel i zakres współpracy, który przewiduje przedmiotowe Porozumienie wpisują się w przepisy prawne dotyczące gospodarki wodnej w Rzeczypospolitej Polskiej i w Unii Europejskiej. Polityka wodna UE zmierza do uregulowania współpracy między państwami sąsiedzkimi w transgranicznych basenach wodnych. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r., ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. U. UE L 327 z dnia 22.12.2000 r., str. 1 z późn. zm.) zobowiązuje państwa członkowskie UE do zarządzania zasobami wodnymi w systemie zlewniowym. Współpraca sąsiedzka na wodach transgranicznych jest także celem Konwencji o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych, przyjętej w Helsinkach dnia 17 marca 1992 r., której zarówno Rzeczpospolita Polska, jak i Republika Białorusi są Stronami. Przedmiotowe Porozumienie szczegółowo reguluje współpracę transgraniczną w sferze zasobów wodnych, które były ujęte jedynie pośrednio lub w sposób ogólny w Porozumieniu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o głównych zasadach współpracy transgranicznej, sporządzonym w Warszawie dnia 24 kwietnia 1992 r., oraz Porozumieniu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska z dnia 12 września 2009 r.

Gospodarka wodna w polskim porządku prawnym uregulowana jest przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2020 r. poz. 310, z późn. zm.), dalej: Prawo wodne. Przedmiotowe Porozumienie w bezpośredni sposób dotyczy spraw uregulowanych przepisami Prawa wodnego w zakresie wód transgranicznych.

W szczególności odnosi się do działu II – Korzystanie z wód, działu III – Ochrona wód, działu IV – Zarządzanie ryzykiem powodziowym i przeciwdziałanie skutkom suszy, działu V – Budownictwo wodne i melioracje wodne oraz działu VII – Zarządzanie wodami. Przepisy ww. Porozumienia wpisują się w przepisy Prawa wodnego. Przedmiotowe Porozumienie uszczegóławia przepisy dotyczące wód transgranicznych, znajdujących się na granicy Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Białorusi.

III. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne, związane z wejściem w życie Porozumienia, wraz z określeniem źródeł finansowania

1. Skutki społeczne

Przewiduje się, że wejście w życie Porozumienia spowoduje pozytywne skutki społeczne przez:

- 1) podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego dla mieszkańców;
- 2) przeciwdziałanie zjawisku suszy;
- 3) skuteczniejszą ochronę wód przed zanieczyszczeniem, a co za tym idzie podniesienie jakości wód i dostępności do zasobów wodnych dobrej jakości dla ludności;
- 4) zwiększenie dyspozycyjności zasobów wodnych dla potrzeb społecznych, w tym spożywczych, rekreacyjnych i innych.

2. Skutki gospodarcze

Polepszenie planowania wodnogospodarczego i utrzymania wód oraz wykorzystania wód dla potrzeb gospodarczych. Ponadto Porozumienie może usprawnić opracowywanie oraz przyjmowanie dokumentów strategicznych wyznaczających m.in. kierunki rozwoju gospodarczego, których skutki realizacji mogłyby oddziaływać na obszar podlegający jurysdykcji państwa drugiej Strony.

3. Skutki finansowe

Porozumienie nie wywoła znaczących dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa m.in. ze względu na fakt, że jego wejście w życie nie spowoduje konieczności zmiany prawa krajowego, jak również nie nałoży na Rzeczpospolitą Polską dodatkowych zobowiązań finansowych wynikających np. z konieczności opłacania składek członkowskich. Porozumienie zobowiąże Strony do utworzenia komisji dwustronnej do spraw wód transgranicznych, w ramach której będą funkcjonowały tematyczne grupy robocze. Na podstawie doświadczeń analogicznych komisji dwustronnych, przewiduje

się utworzenie czterech grup roboczych, to jest do spraw utrzymania, do spraw planowania, do spraw ochrony przeciwpowodziowej oraz do spraw hydrometeorologii i hydrogeologii. Poszczególne grupy robocze działają w ramach planów prac i realizują zadania z zakresu mandatu grupy. Ponadto, rotacyjnie, w obu państwach odbywają się posiedzenia komisji dwustronnej, z częstotliwością raz do roku. Prace i spotkania w ramach grup roboczych finansowane są z budżetu jednostek macierzystych członków poszczególnych grup. Są to państwowe jednostki administracji wodnej – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (PGW WP) wraz ze strukturami regionalnymi PGW WP – regionalnymi zarządami gospodarki wodnej (RZGW), Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ) wraz z wojewódzkimi inspektoratami ochrony środowiska (WIOŚ) oraz państwowa służba hydrologiczno-meteorologiczna – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (IMGW-PIB) i państwowa służba hydrogeologiczna – Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB). Posiedzenia Komisji nie stanowią znacznych kosztów dla budżetu państwa. Są one finansowane przez Stronę zapraszającą – gospodarza posiedzenia, co oznacza ponoszenie kosztu co drugi rok.

Ponadto, aktualnie mimo braku regulacji prawnych, koszty działań w gospodarce wodnej na wodach transgranicznych z Republiką Białorusi są koniecznością i są one ponoszone głównie przez Stronę polską. Uregulowanie prawne współpracy z Republiką Białorusi powinno także doprowadzić do zwiększenia udziału Strony białoruskiej w kosztach inwestycji i utrzymania wód transgranicznych, co jest tym bardziej korzystne dla Rzeczypospolitej Polskiej.

Powyższe środki finansowe zostaną wygospodarowane z budżetu państwa w ramach części 22 – Gospodarka Wodna oraz części 51 – Klimat, przede wszystkim ze środków alokowanych dla PGW WP, MGMTiŻŚ, GIOŚ, WIOŚ oraz służby hydrologiczno-meteorologicznej.

4. Skutki polityczne

Nie przewiduje się skutków o tym charakterze.

5. Skutki prawne

Wejście w życie Porozumienia nie będzie skutkowało koniecznością podejmowania prac legislacyjnych zmierzających do zmiany prawa krajowego. Porozumienie jest zgodne z prawem krajowym i unijnym.

IV. Wyjaśnienie wyboru trybu związania Rzeczypospolitej Polskiej przedmiotowym Porozumieniem

Przedmiotowe Porozumienie dotyczy materii uregulowanej w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, tj. wód granicznych. Należy zatem stwierdzić, że Porozumienie dotyczy spraw uregulowanych w ustawie. W konsekwencji właściwą formą związania się przez Rzeczpospolitą Polską tym Porozumieniem jest tryb ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, co wynika z faktu, że zostaje spełniona przesłanka z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. poz. 483, z 2001 r. poz. 319, z 2006 r. poz. 1471 oraz z 2009 r. poz. 946), dalej: Konstytucja RP, która mówi, że ratyfikacja przez Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowej (...) wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie, jeżeli umowa dotyczy spraw uregulowanych w ustawie.

Dlatego też, mimo tego, że wejście w życie Porozumienia nie spowoduje konieczności zmiany prawa krajowego – zasadne jest związanie się jego postanowieniami w trybie ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

Ponadto Porozumienie dotyczy strategicznych kwestii środowiskowych, tj. ochrony wód transgranicznych przed zanieczyszczeniem, ochrony przeciwpowodziowej, dostępności do wody dla mieszkańców, racjonalnego wykorzystania wód transgranicznych, kierunków rozwoju gospodarki wodnej na wodach transgranicznych. Kwestie te są regulowane w Rzeczypospolitej Polskiej w aktach prawnych rangi ustawowej, dlatego istotna jest trwałość trybu związania przedmiotowym Porozumieniem, jaką gwarantuje ratyfikacja za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

Umowy międzynarodowe ratyfikowane za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie mają pierwszeństwo przed ustawą, jeżeli ustawy nie da się pogodzić z umową (art. 91 ust. 2 Konstytucji RP). Ich pozycja prawna wynika również z treści art. 188 pkt 2 Konstytucji RP, określającego kompetencje Trybunału Konstytucyjnego do badania zgodności ustaw z umowami międzynarodowymi ratyfikowanymi za zgodą uprzednio wyrażoną w ustawie.

1. Podmioty prawa krajowego, których dotyczy Porozumienie, w tym zakres, w jakim dotyczy ono osób fizycznych i prawnych

Przedmiotowe Porozumienie będzie dotyczyło następujących podmiotów:

- Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (MGMiŻŚ), jako ministra właściwego ds. gospodarki wodnej. Zgodnie z przepisami art. 354 ust. 4 Prawa wodnego współpraca międzynarodowa w zakresie gospodarki wodnej na wodach granicznych należy do zadań własnych ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej,
- Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (PGW WP) oraz właściwych jednostek regionalnych PGW WP (RZGW, zarządy zlewni), jako podmiotu holistycznie zajmującego się gospodarką wodną. Właściwe regionalne jednostki organizacyjne PGW WP (RZGW Lublin, RZGW Białystok) odpowiadać będą za poszczególne zadania z zakresu współpracy przedmiotowego Porozumienia, w szczególności dotyczące planowania na wodach granicznych, ochrony przeciwpowodziowej i utrzymania wód granicznych,
- Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ) oraz Regionalnych Dyrektorów Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Białymstoku i Lublinie,
- Państwowej służby hydrologiczno-meteorologicznej, to jest Dyrektora IMGW-PIB oraz
- Państwowej służby hydrogeologicznej, Dyrektora PIG-PIB. Służby te odpowiadają za zadania objęte zakresem współpracy ww. Porozumienia, w szczególności w obszarze hydrometeorologii i hydrogeologii,
- Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) oraz jego właściwych jednostek terytorialnych. GIOŚ odpowiada za zadania dotyczące monitorowania wód transgranicznych oraz ochrony przed zanieczyszczeniem,
- Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska oraz Lubelskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. WIOŚ odpowiada za zadania dotyczące kontroli stanu środowiska,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), jako potencjalnego podmiotu finansującego projekty i przedsięwzięcia, przewidziane do realizacji na podstawie ww. Porozumienia. Ewentualny udział NFOŚiGW w finansowaniu tych projektów będzie odbywał się zgodnie z zasadami

- pozyskiwania środków NFOŚiGW dla przedsięwzięć w obszarze gospodarki wodnej, objętych Programem Priorytetowym NFOŚiGW,
- organów władzy rządowej w województwach, tj. wojewody podlaskiego i wojewody lubelskiego,
 - organów władzy samorządowej, tj. samorządów gminnych, leżących w granicach polsko-białoruskich zlewni transgranicznych, jako właścicieli lub jednostek zarządzających oczyszczalniami ścieków. Ww. jednostki samorządowe odpowiedzialne będą za wdrażanie programów naprawczych oraz inwestycji służących poprawie stanu wód transgranicznych, podejmowanych w ramach współpracy na wodach transgranicznych, na podstawie przedmiotowego Porozumienia,
 - każdej osoby fizycznej i prawnej zamierzającej realizować działalność gospodarczą lub korzystającej z wód transgranicznych między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi.

2. Sposób, w jaki Porozumienie dotyczy spraw uregulowanych w prawie wewnętrznym

Prawo wodne określa kompetencje ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej. Przedmiotowe Porozumienie dotyczy przede wszystkim spraw uregulowanych w art. 353 ust. 1 Prawa wodnego, który stanowi, że minister właściwy do spraw gospodarki wodnej jest naczelnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach gospodarowania wodami oraz art. 354 ust. 4 tej ustawy, który stanowi, że minister właściwy do spraw gospodarki wodnej wykonuje obowiązki wynikające z umów międzynarodowych dotyczących gospodarki wodnej, których Rzeczpospolita Polska jest Stroną.

Przedmiotowe Porozumienie reguluje prawnie współpracę dwustronną na wodach transgranicznych między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białorusi. Określa ono m.in. zakres współpracy, sposób użytkowania wód transgranicznych, sposób ochrony wód transgranicznych przed zanieczyszczeniem, tryb oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć realizowanych na wodach transgranicznych etc. Projekt w sposób szczegółowy określa prawa i obowiązki wynikające ze współpracy z Republiką Białorusi na wodach transgranicznych.

Ponadto między Porozumieniem a ustawą w krajowym porządku prawnym zaistniała relacja w związku z zastosowanymi definicjami. W art. 1 projektu Porozumienia zawarta

została definicja określenia „wody graniczne”, zgodnie z którą termin ten oznacza powierzchniowe wody transgraniczne, po których przebiega granica państwowa, a także powierzchniowe wody transgraniczne w tych miejscach, w których granica państwa je przecina. Natomiast określenie „wody transgraniczne”, zgodnie z definicją zamieszczoną w projekcie oznacza każde wody powierzchniowe lub podziemne, którymi przebiega granica państwowa pomiędzy państwami Stron lub które są nią przecięte, a także które znajdują się w granicach zlewni tych wód. Określenie „wody graniczne” jest zdefiniowane również w Prawie wodnym. Zgodnie z art. 16 pkt 67 tej ustawy przez wody graniczne rozumie się wody, którymi przebiega granica państwa, lub wody w tych miejscach, w których są one przecięte granicą państwa. Określenie „wody transgraniczne” nie jest pojęciem ustawowym; ustawa posługuje się jedynie odniesieniem do właściwości i oddziaływań o charakterze transgranicznym (art. 151 ust. 7 pkt 2, art. 156 ust. 3 pkt 3, art. 351 ust. 2 pkt 15) oraz pojęciem oddziaływania transgranicznego (art. 158 ust. 1 pkt 4).

3. Środki prawne, jakie powinny zostać przyjęte w celu wykonania Porozumienia

Wykonywanie przedmiotowego Porozumienia nie wymaga przyjęcia żadnych dodatkowych aktów prawnych.

POROZUMIENIE

między

Rządem Rzeczypospolitej Polskiej

a Rządem Republiki Białorusi

**o współpracy w dziedzinie ochrony i racjonalnego wykorzystania wód
transgranicznych**

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Republiki Białorusi, zwane dalej „Stronami”, mając na celu ochronę i racjonalne użytkowanie wód transgranicznych, polepszenie ich jakości, zachowanie i jeśli to konieczne odbudowę ekosystemów;

biorąc pod uwagę, że wyżej wskazany cel może zostać osiągnięty jedynie na podstawie ścisłej współpracy i skoordynowanych działań w zlewniach wód transgranicznych;

podkreślając konieczność państwowych i międzynarodowych działań w zakresie zapobiegania i ograniczenia odprowadzania substancji zanieczyszczających do wód powierzchniowych i podziemnych;

kierując się postanowieniami Konwencji o ochronie i użytkowaniu cieków transgranicznych i jezior międzynarodowych z dnia 17 marca 1992 roku, Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych z dnia 17 marca 1992 roku, a także poprawek do tych Konwencji, którymi związały się lub zwiążą się Strony, Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o głównych zasadach współpracy transgranicznej z dnia 24 kwietnia 1992 roku oraz Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony środowiska z dnia 12 września 2009 roku;

uzgadniają, co następuje:

Artykuł 1

Definicje

Dla celów niniejszego Porozumienia przyjmuje się następujące określenia:

„Wody transgraniczne” – każde wody powierzchniowe lub podziemne, którymi przebiega granica państwowa pomiędzy Państwami Stron lub które są nią przecięte, a także które znajdują się w granicach zlewni tych wód;

„Wody graniczne” – powierzchniowe wody transgraniczne, po których przebiega granica państwowa, a także powierzchniowe wody transgraniczne w tych miejscach, w których granica państwowa je przecina;

„Awaryjne zanieczyszczenie wód” – nagłe niezamierzone zanieczyszczenie wód transgranicznych wywołane awarią przemysłową lub innym nadzwyczajnym zdarzeniem o charakterze technogennym i antropogenicznym;

„Sytuacja nadzwyczajna” – okoliczności, jakie powstały w rezultacie awaryjnego zanieczyszczenia wód, suszy, powodzi lub innej klęski żywiołowej, które pociągnęły lub mogą pociągnąć za sobą ofiary w ludziach, wyrządzić szkodę zdrowiu ludzi lub środowisku, doprowadzić do znacznych strat materialnych i naruszenia warunków życia i działalności człowieka.

Artykuł 2 **Zakres współpracy**

1. Strony prowadzą współpracę w zakresie ochrony i użytkowania wód transgranicznych w następujących aspektach:
 - 1) prowadzenie hydrologicznych i hydrogeologicznych obserwacji i badań, ocena ich rezultatów, a także wymiana informacji w tej dziedzinie;
 - 2) prowadzenie uzgodnionego monitoringu wód w celu określenia ich jakości i ilości;
 - 3) sporządzanie bilansów wodnogospodarczych z uwzględnieniem jakości i ilości zasobów wodnych, a także uzgadnianie ogólnej oceny i klasyfikacji jakości i ilości wód;
 - 4) ochrona wód przed zanieczyszczeniem i nadmiernym poborem, identyfikacja zanieczyszczeń i oddziaływań wpływających na jakość wód;
 - 5) ochrona przed powodzią i negatywnym oddziaływaniem zjawisk lodowych;
 - 6) przeciwdziałanie zjawisku suszy;
 - 7) zapobieganie i likwidacja awaryjnego zanieczyszczenia wód;
 - 8) wydobywanie bogactw naturalnych i innych materiałów z koryt i obszarów zalewowych wód granicznych;
 - 9) wspólne użytkowanie urządzeń wodnych zlokalizowanych na wodach granicznych;
 - 10) zabezpieczenie warunków nawigacyjnych na wodach granicznych;
 - 11) utrzymywanie naturalnego biegu koryt rzek granicznych;
 - 12) ochrona i użytkowanie ekosystemów wodnych, zasobów biologicznych zależnych od wody, szczególnie na obszarach ochrony przyrody;
 - 13) opracowanie i realizacja wspólnych programów i projektów w zakresie zachowania i racjonalnego użytkowania wód transgranicznych;
 - 14) przeprowadzanie innych wspólnych działań.

2. Strony popierają współpracę regionalną w celu realizacji postanowień niniejszego Porozumienia.

Artykuł 3 **Prawa i obowiązki**

1. Strony dążą do poprawy i utrzymania jakości wód transgranicznych na określonym przez nie wysokim poziomie.
2. Strony mają prawo do sprawiedliwego i racjonalnego użytkowania wód transgranicznych na podstawie uzgodnionych przez nie warunków.
3. Strony współpracują przy opracowaniu planów zarządzania wodami transgranicznymi, w tym planów gospodarowania wodami na międzynarodowych obszarach dorzeczy, planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planów przeciwdziałania skutkom suszy, oraz innych planów opracowywanych zgodnie z prawem Państw Stron.
4. Strony zobowiązują się do:
 - 1) zarządzania zasobami wodnymi w swoich Państwach w taki sposób, żeby nie pogorszyć zarządzania zasobami wodnymi na terytorium Państwa drugiej Strony;
 - 2) prowadzenia wymiany informacji oraz dialogu o możliwym oddziaływaniu planowanych lub bieżących projektów w zakresie zarządzania zasobami wodnymi i oszczędzania wody na wodach transgranicznych;
 - 3) przeprowadzania oceny stanu zasobów biologicznych ekosystemów wodnych i ekosystemów zależnych od wód oraz do uzgadniania warunków ich utrzymania i stabilnego użytkowania, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów ochrony przyrody.

Artykuł 4 **Użytkowanie wód transgranicznych**

1. W oparciu o uzgodnione procedury organy właściwe Stron prowadzą na wodach transgranicznych obserwacje, analizę hydrologiczną i hydrogeologiczną, a także, w razie konieczności, sporządzają bilanse wodnogospodarcze.
2. Wydobycie bogactw naturalnych i innych materiałów z wód granicznych odbywa się zgodnie z warunkami i w trybie uzgodnionym dla każdego konkretnego przypadku.
3. Dla innych projektów, w tym związanych ze splawem drewna, turystyką wodną, a także gospodarką rybacką i żeglugą na wodach granicznych, Strony mogą zawierać odrębne umowy międzynarodowe.

4. Realizacja projektów i działań w zakresie użytkowania i utrzymania wód granicznych w celach żeglugi śródlądowej jest regulowana oddzielnymi umowami międzynarodowymi.

Artykuł 5

Ochrona wód transgranicznych przed zanieczyszczeniami

1. Strony zobowiązują się do prowadzenia działań, skierowanych na obniżenie zanieczyszczenia wód i utrzymanie uzgodnionej jakości tych wód, między innymi w celu realizacji ustaleń wynikających z planów gospodarowania wodami na międzynarodowych obszarach dorzeczy.
2. Organy właściwe Stron realizują monitoring jakości wód transgranicznych, a jego rezultaty oceniają na podstawie uzgodnionych kryteriów.
3. Strony współpracują w celu zapobieżenia i likwidacji źródeł, przyczyn i skutków zanieczyszczenia wód transgranicznych oraz wzajemnej pomocy na podstawie uzgodnień.
4. Organy właściwe Stron niezwłocznie informują się nawzajem o przypadkach awaryjnego zanieczyszczenia wód transgranicznych lub ryzyku jego zaistnienia, podejmują kroki mające na celu usunięcie źródeł i przyczyn, a także likwidację skutków takiego zanieczyszczenia.

Artykuł 6

Ocena oddziaływania na środowisko

Podczas planowania projektów lub przedsięwzięć związanych z wodami transgranicznymi lub w związku z nimi, które mogą wywołać znaczące oddziaływanie na środowisko Państwa drugiej Strony, Strony stosują postanowienia Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, z dnia 25 lutego 1991 roku, a także poprawek do tej Konwencji, którymi związały się lub zwiążą się Strony.

Artykuł 7

Finansowanie i realizacja projektów i prac

1. Finansowanie projektów i działań przewidzianych w niniejszym Porozumieniu odbywać się będzie zgodnie z obowiązującym prawodawstwem Stron.
2. Projekty w dziedzinie zarządzania zasobami wodnymi i ich ochrony, będące przedmiotem zainteresowania obu Stron, mogą być realizowane na podstawie odrębnej umowy.

3. Strony współpracują w celu uzyskania środków z międzynarodowych instytucji finansowych, państw donatorów i innych źródeł, dla realizacji projektów i prac w dziedzinie zarządzania zasobami wodnymi i oszczędzania wody.

Artykuł 8

Sytuacje nadzwyczajne

1. Strony opracowują i uzgadniają plany działania w przypadku sytuacji nadzwyczajnych, ustanawiają skoordynowane lub wspólne systemy łączności oraz powiadomienia, wykorzystując kompatybilne środki techniczne.
2. W razie zaistnienia sytuacji nadzwyczajnej, która może stać się przyczyną oddziaływania transgranicznego organy właściwe Stron:
 - 1) natychmiast informują się nawzajem;
 - 2) w razie konieczności realizują współpracę w zakresie badania operacyjnego, monitoringu i prognozowania rozwoju takiej sytuacji;
 - 3) udzielają sobie nawzajem odpowiedniej pomocy w zapobieganiu lub likwidacji skutków sytuacji nadzwyczajnej zgodnie z ustaleniami.

Artykuł 9

Wymiana informacji

Strony w trybie, zakresie i terminie określonym przez Polsko-Białoruską Komisję do spraw Współpracy na Wodach Transgranicznych przekazują sobie:

- 1) dane hydrometeorologiczne i prognozowane dane obserwacji hydrologicznych i hydrogeologicznych, a także informacje o szybkim wzroście poziomu wody i niekorzystnych zjawiskach lodowych;
- 2) informacje o uszkodzeniu urządzeń wodnych, mającym wpływ na wody graniczne;
- 3) informacje o działaniach, które wpływają na jakość i ilość wód transgranicznych, z wyjątkiem informacji stanowiących tajemnicę państwową;
- 4) dane o rezultatach monitoringu wód granicznych;
- 5) informacje i materiały, niezbędne dla opracowania projektów i przeprowadzenia badań na wodach transgranicznych.

Artykuł 10
Utrzymanie granicy państwowej

1. Strony utrzymują wody graniczne, łącznie z urządzeniami wodnymi, uwzględniając zachowanie przebiegu granicy państwowej oraz położenie znaków granicznych.
2. Realizacja projektów i prac w dziedzinie zarządzania zasobami wodnymi na wodach granicznych dokonuje się zgodnie z obowiązującymi umowami międzynarodowymi, zawartymi przez Strony.

Artykuł 11
Przekraczanie granicy państwowej

Przekraczanie granicy państwowej przez osoby w celu wypełnienia postanowień niniejszego Porozumienia odbywa się na zasadach określonych w odrębnej umowie międzynarodowej, regulującej stosunki prawne na polsko - białoruskiej granicy państwowej.

Artykuł 12
Postanowienia podatkowe i celne

Przewóz pojazdów, materiałów budowlanych, środków produkcji, w tym narzędzi, sprzętu, urządzeń, maszyn, części zamiennych i innych towarów, z terytorium Państwa jednej Strony na terytorium Państwa drugiej Strony w celu wykonania prac na podstawie niniejszego Porozumienia, jest przeprowadzany zgodnie z prawem Państwa Strony, do której są one przywożone.

Artykuł 13
Polsko-Białoruska Komisja do spraw Współpracy na Wodach Transgranicznych

1. W celu realizacji postanowień Porozumienia, Strony powołują Polsko-Białoruską Komisję do spraw Współpracy na Wodach Transgranicznych, zwaną dalej „Komisją”.
2. Komisja pracuje pod kierownictwem dwóch Współprzewodniczących, mianowanych przez Strony i posiadających jednakowe prawa. Skład Komisji określają Współprzewodniczący, zgodnie z zasadą równego przedstawicielstwa Stron.
3. Tryb pracy Komisji reguluje jej Statut stanowiący załącznik do niniejszego Porozumienia i będący jego integralną częścią.

Artykuł 14
Rozstrzygnięcie sporów

1. Spory związane z interpretacją lub stosowaniem niniejszego Porozumienia rozstrzyga Komisja.
2. Jeśli Komisja nie osiągnie kompromisu, kwestie sporne będą rozstrzygane w drodze dyplomatycznej.

Artykuł 15
Wprowadzanie zmian i uzupełnień

Za obopólną zgodą Strony mogą wносить zmiany i uzupełnienia do niniejszego Porozumienia w drodze zawarcia odrębnego protokołu, stanowiącego integralną część niniejszego Porozumienia. Protokół taki wejdzie w życie w sposób przewidziany w artykule 17 ustęp 1 niniejszego Porozumienia.

Artykuł 16
Organy właściwe

1. Strony niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego Porozumienia, wymieniają się w drodze dyplomatycznej informacją o organach właściwych Stron odpowiedzialnych za jego realizację.
2. W przypadku zmiany organów właściwych jednej ze Stron, do drugiej Strony niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu trzech miesięcy od dokonania zmian, kierowane jest w drodze dyplomatycznej powiadomienie o tych zmianach.

Artykuł 17
Postanowienia końcowe

1. Strony informują się wzajemnie w formie pisemnej w drodze dyplomatycznej o zakończeniu wewnętrzpaństwowych procedur niezbędnych do wejścia w życie niniejszego Porozumienia. Niniejsze Porozumienie wejdzie w życie z dniem otrzymania ostatniej noty stwierdzającej wykonanie przez każdą ze Stron niezbędnych procedur wewnętrzpaństwowych.
2. Każda ze Stron może wypowiedzieć niniejsze Porozumienie wysyłając pisemne powiadomienie w drodze dyplomatycznej drugiej Stronie, nie później niż sześć miesięcy przed końcem roku kalendarzowego. W takim przypadku niniejsze Porozumienie wygasa w dniu 31 grudnia danego roku kalendarzowego.

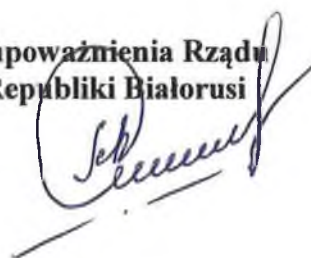
3. W przypadku utraty mocy niniejszego Porozumienia rozpoczęte wcześniej projekty, przedsięwzięcia i wynikające z nich zobowiązania są realizowane do ich zakończenia zgodnie z ich warunkami, chyba że Strony postanowią inaczej.

Sporządzono w Białowieży, dnia 7 lutego 2020 roku
w dwóch oryginalnych egzemplarzach, każdy w językach polskim i rosyjskim, przy
czym oba teksty są jednakowo autentyczne.

**Z upoważnienia Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Anne Moskup

**Z upoważnienia Rządu
Republiki Białorusi**

Załącznik

do Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białorusi o współpracy w dziedzinie ochrony i racjonalnego wykorzystania wód transgranicznych

STATUT

Polsko-Białoruskiej Komisji do spraw Współpracy na Wodach Transgranicznych

Artykuł 1

Zakres i tryb działania Komisji

1. W zakres obowiązków Komisji wchodzi wypełnienie zadań zgodnie ze Statutem, w szczególności:
 - 1) opracowywanie propozycji rozwiązania problemów hydrologicznych i hydrogeologicznych na wodach granicznych;
 - 2) ocena jakości wód granicznych i realizacja projektów, związanych z ochroną tych wód przed zanieczyszczeniem;
 - 3) opracowywanie wykazu wskaźników, substancji zanieczyszczających i kryteriów oceny w celu klasyfikacji jakości wód;
 - 4) opracowywanie kryteriów oceny zanieczyszczeń nadzwyczajnych, zasad współpracy i systemów zarządzania w celu zapobiegania sytuacjom nadzwyczajnym i ich likwidacji;
 - 5) opracowywanie kryteriów przeciwdziałania klęskom żywiołowym, w tym zasad współpracy w celu osiągnięcia wspólnej ochrony przed sytuacjami nadzwyczajnymi;
 - 6) ocena planowanych projektów gospodarki wodnej, w tym wspólne oceny skutków ekologicznych na wodach granicznych;
 - 7) rozpatrywanie problemów związanych z budową, rekonstrukcją i eksploatacją obiektów, które mają wpływ na wody graniczne, a także wydobywaniem bogactw naturalnych i innych materiałów z koryt i obszarów zalewowych wód granicznych;
 - 8) rozpatrywanie problemów, związanych z użytkowaniem wód transgranicznych;
 - 9) wspieranie rozwoju programów i projektów ochrony i użytkowania wód granicznych, modernizacja i budowa obiektów na tych wodach i otrzymywanie niezbędnego finansowania;
 - 10) rozstrzyganie sporów dotyczących interpretacji i stosowania Porozumienia;
 - 11) współpraca z innymi komisjami, instytucjami i organizacjami regionalnymi w dziedzinie ochrony i racjonalnego użytkowania wód granicznych;

- 12) wymiana informacji i realizacja działań związanych z zachowaniem i odbudową biologicznych zasobów ekosystemów wodnych oraz ekosystemów zależnych od wody.
2. Komisja rozstrzyga sprawy na zasadzie konsensusu. Artykuł 14 ustęp 2 Porozumienia stosuje się odpowiednio.

Artykuł 2

Skład Komisji

1. Każda ze Stron mianuje jednego Współprzewodniczącego.
2. Każdy Współprzewodniczący wyznacza członków Komisji na zasadzie parytetu.
3. Komisja może zapraszać ekspertów na swoje posiedzenia.
4. Komisja może tworzyć grupy robocze, zadania i statut ich pracy określa Komisja.
5. Strony w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego Porozumienia powiadamiają się w drodze dyplomatycznej o mianowaniu Współprzewodniczącego Komisji.
6. W przypadku zmiany Współprzewodniczącego Komisji, Strony powiadamiają się o tym w drodze dyplomatycznej w ciągu miesiąca od dnia mianowania.

Artykuł 3

Posiedzenia Komisji

1. W celu realizacji postanowień Porozumienia Współprzewodniczący Komisji zwołują posiedzenia Komisji. Posiedzenie Komisji odbywa się w miarę konieczności, ale nie rzadziej niż raz w roku. Posiedzenie nadzwyczajne przeprowadzane jest na wniosek jednego ze Współprzewodniczących Komisji, nie później niż dwa miesiące od daty powiadomienia o konieczności jego zwołania.
2. Posiedzenia Komisji, o ile nie zostanie uzgodniony inny tryb, odbywają się na zmianę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Białorusi.
3. Posiedzenie Komisji organizuje i przewodniczy mu Współprzewodniczący Komisji Strony tego Państwa, na którego terytorium odbywa się posiedzenie.
4. Nadzwyczajne posiedzenie Komisji odbywa się w umówionym czasie i na terytorium Państwa tej Strony, Współprzewodniczący Komisji której je zwołał, o ile nie uzgodniono inaczej.
5. W razie konieczności obaj Współprzewodniczący Komisji mogą spotkać się między posiedzeniami Komisji w celu omówienia aktualnych kwestii. O rezultatach tych spotkań informują Komisję na jej kolejnym posiedzeniu.

6. Porządek dzienny, skład uczestników posiedzenia Komisji, włączając ekspertów, obaj Współprzewodniczący uzgadniają przed rozpoczęciem posiedzenia. Porządek posiedzenia Komisji może być uzupełniony lub zmieniony na początku spotkania.
7. Językami roboczymi Komisji są polski i białoruski albo rosyjski.
8. Przebieg i rezultaty posiedzenia Komisji są zapisywane w protokole, sporządzanym w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim i białoruskim albo rosyjskim. Protokoły podpisują Współprzewodniczący Komisji.

Artykuł 4 **Wydatki na działalność Komisji**

1. Każda Strona ponosi wydatki związane z uczestnictwem swoich członków i ekspertów w posiedzeniach Komisji, spotkań Współprzewodniczących Komisji, ekspertów i grup roboczych.
2. Wydatki związane z organizacją i przeprowadzeniem posiedzenia Komisji i grup roboczych ponosi Strona je organizująca.

Piotr Dolata
Zastępca Dyrektora
DZIAŁANIA PRAWO-TAKTOWY

Stwierdzam zgodność
fotokopii z oryginałem/~~edypisem~~

Warszawa, dnia 18.02.2020 r.

Piotr Dolata
Zastępca Dyrektora
DEPARTAMENT PRAWNO-TRAKTATOWY